

הסמכה או אישור ע"י מעבדה

דן ארבל הנדסת סיכונים ושמאות בע"מ

**ביוזמת נציבות הכבאות, החלה בשנת 1996 המעבדה
ההידראולית של מכון התקנים לבדוק ולאשר מערכות
מתזים בהתאם לת"י 1596/1 אשר העתיק את NFPA-
13.**

**פעולה דומה לגבי התקנת מערכות גילוי מבוצעת כבר
מתחילת שנות השמונים ע"י המעבדה לאלקטרוניקה
בהתאם לת"י 1220/3.**

**אותה מעבדה בודקת ומאשרת גם מערכות כיבוי
אוטומטי בגז בהתאם ל- NFPA 2001.**

**המעבדה ההידראולית בודקת גם מערכות כיבוי
במנדפים של מסעדות מעל מטגנות (אזורור והגנה
מפני אש במערכות- בישול מסחריות, ת"י 1001/6)
שהוא העתק של NFPA-96.**

מכון התקנים גם מעורב בנושאים אחרים בתחום דנן:

מרכז הדרכה להכשרת קבלנים בתחומים שונים:

1. התקנת מתזים לפי ת"י 1596 (NFPA-13)
2. טיפול ואחזקה של מערכות מתזים לפי ת"י 1928 (NFPA-25).
3. טיפול ואחזקת מטפי כיבוי לפי ת"י 1129

סעיף 2א של חוק התקנים קובע:

מטרת המכון היא תקינה והבטחת רמה נאותה של טיב המצרכים, אם בקביעת תקנים ואם בדרך אחרת, ורשאי הוא, בין השאר, לערוך מחקרים, סקרים ובדיקות של חומרים, מוצרים ומיתקנים, לאשר מפרטים וכללים טכניים ולעודד את השימוש בהם, ולקיים השגחה על ייצור מצרכים בהתאם לכללים שקבע וכן לעסוק באיסוף מידע, מיונו והפצתו.

11. תו תקן

(א) שר המסחר והתעשייה יקבע בצו שפורסם ברשומות, סימנים לאישור התאמתו של מצרך לתקן או לתקן רשמי; לכל סימן כזה ייקרא "תו תקן".

(ב) כל המייצר מצרך המתאים לדרישות תקן או תקן רשמי, הכל לפי המקרה, רשאי, לפי היתר מאת המכון, לסמן את המצרך בתו תקן; המכון רשאי בכל עת לבטל היתר כזה.

(ג) לא יסמן אדם כל חומר וכל מוצר בתו תקן אלא בתוקף היתר שניתן כאמור בסעיף קטן (ב), או לפי צו על פי סעיף 9(ב).

(ד) דרכי קביעתו של תו תקן והשימוש בו יוסדרו בתקנות.

**בהתאם לסעיף "תו תקן" – מכון התקנים פועל
להסמכת קבלנים לביצוע פעולות אחזקה של
מערכות כיבוי. במסגרת פעילות זאת גם נעשות
בדיקות תקופתיות של פעילות הקבלנים.**

הנה כי כן, תחת חוק התקנים, יש למכון התקנים סמכויות רבות, החל מהוצאת תקנים, המשך דרך בדיקת מוצרים ושירותים (כגון ביצוע מערכות הגנה מפני אש) וכלה בהענקת תו תקן לקבלנים הנותנים שירותים לאחזקה וטיפול במערכות אלה.

למיטב ידיעתינו בארצות אחרות יש הפרדה בין יצירת תקנים לבין בדיקה לפי תקנים.

מה שמקובל בארצות אחרות, הוא חוק אשר מסמיך גוף בלתי תלוי להסמיך אירגונים לפעילויות שונות, כגון מעבדות בדיקה".

כדי לייצור הרמוניזציה עם ארצות אחרות, חוקק "חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות התשנ"ז 1997" להלן "חוק הרשות"

מטרת הגוף היא לאפשר הרמוניזציה והכרה הדדית בין מדינת ישראל ומדינות העולם בהקשר למדידות, כיולים, בדיקות, פיקוח ובקרה.

הרשות הנה גוף לאומי, ממלכתי, בלתי תלוי.

הרשות היא גוף מוכר בינלאומית.

מהווה תשתית מקצועית לסחר פנים וסחר חוץ.

הפעילות תואמת לתקן ניהול גופי ההסמכה, ISO/IEC
17011: 2004.

הרשות מסמיכה מעבדות בדיקה וכיול לפי תקן ISO/IEC
17025: 1999.

הרשות היא הגוף אשר מסמיך מעבדות פרטיות לבדוק ולאשר מערכות כיבוי במתזים, מערכות גילוי ומערכות כיבוי בגז בצד נושאים אחרים כגון, בנייה, מעבדות כימייה, מעבדות רפואיות וכיוצ"ב.

תהליך ההסמכה של הרשות, מבוקר ע"י גורמים בינלאומיים..

1. באמות המידה לאישור מעבדות ע"י הממונה לתקינה בתמ"ת, רשום כי מעבדה מאושרת היא "מעבדה שקבלה הסמכה מהרשות להסמכת מעבדות".
2. מכון התקנים היא מעבדה מאושרת עפ"י **חוק התקנים**.
3. במכון התקנים, מעבדות הכיול והמעבדה הכימית, מוסמכות ע"י הרשות להסמכת מעבדות
4. מעבדות מוסמכות נדרשות לשמור על היותן צד שלישי בלתי תלוי. המעבדות נדרשות לוודא כי לא יעמדו בניגודי עניינים מול לקוחותיהם.

מה יש לנו מזה?

מכון התקנים המוגדר ע"י חוק ספציפי כ"מעבדה
מאושרת".

מעבדות אשר הוסמכו ע"י הרשות להסמכת מעבדות
אשר פועלת לפי "חוק הרשות".

קבלנו מעבדות אשר פועלות ומבוקרות על פי חוקים
שונים במדינה אחת קטנה.

על פי השיטה הקיימת מי שפונה למעבדה לקבלת אישור על מערכת הוא הקבלן המתקין. המעבדה מוציאה את האישור על שם אותו קבלן.

מכיוון שהלקוחות מבקשות אישור מעבדה כתנאי לתשלום, הקבלן מעביר ללקוח את האישור.

מה זה נוגע לנו?

אני שומע לא אחת שסוקר של מבטחת לא מצליח לקבל את האישור מהמבוטח וממליץ למבטחת לדרוש את האישור מהמבוטח.

הרבה פעמים, מתבקש העתק של האישור כיוון שהאישור המקורי אובד. למשל, כאשר מתחלפים בעלים או שוכרים. מכיוון שהאישור ניתן על שם הקבלן, המעבדה מתנה את העברת ההעתק בהסכמת הקבלן. לעיתים קרובות לא יודעים מי היה הקבלן...

הרבה פעמים עולות שאלות הדורשות פרטים מתהליך הבדיקה
וגם במקרה כזה יש קושי להשיג העתק של התעודה.

דוגמה של מצב הנדרש לקבלת העתק התעודה הוא אירוע אשר
בגינו מתנהלת חקירה. הקבלן אז מערים קשיים מטעמים מובנים
וגם המעבדה לא נלהבת לספק את המבוקש.

הרבה יותר פשוט אילו המעבדות היו מיישמות את הוראת התקן
אשר מחייב אותן לדרוש מהקבלן להעמיד שלט בר קיימא המפרט
את פרטי המערכת ואת מס' התעודה. בנוסף לכך, אני ממליץ על
תקנת כבאות אשר תסמיך את המחזיק בנכס לדרוש העתק אישור
למתקן שלו מהמעבדה אשר בצעה את הבדיקה.

**הפעולה המצטברת של ה"מעבדות המוסמכות
או המורשות" לבדוק התקנה של מערכות גלאים
או מתזים היא ברוכה מאוד.**

**בתחילת הדרך, בשנת 1996, המעבדה של מכון
התקנים פסלה 90% מהתכונים שהגיעו אליה,
דבר המעיד על הרמת הנמוכה ששררה אז.**